

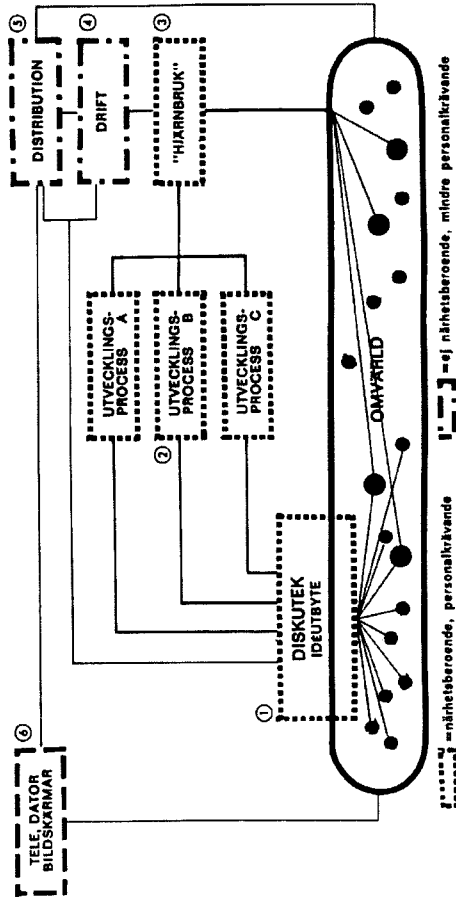
Bertil Thorngren

Vi behöver diskutek i teleåldern

Christian Lindströms artikel ger en värdefull varning mot schablon tänkande i regionpolitiken. Är det verkligen självklart att de stora tätregionerna är obetingat gynnsamma för *alla* slag av utvecklingsverksamheter?

Lindström driver tesen att också en 'informationsglös' miljö, med möjlighet till avskärning och koncentration, rymmer betydelsefulla utvecklingsmöjligheter. Till stöd för denna uppfattning anför han resultaten från en empirisk undersökning där han jämfört 'uppfinningsaktivitet' med 'informationstäthet' i rikets län. Han påvisar att en betydande uppfinningsverksamhet, mätt som antalet patentansökningar, förekommer också långt från de stora kontaktcentra. Hur skall nu detta tolkas?

Min uppfattning är att Lindström belyser ett specialfall, men ett viktigt, och ofta förbiset, specialfall. Det bör nämligen finnas *delar* av besluts- och utvecklingsprocesser, vilka kan dra fördel av en viss kontaktisolering. Bilden på sid. 154 åskådliggör hur jag tänker mig att 'inåtvända' förädlingsprocesser kan omväxla med 'utåtvända' sökprocesser under ett utvecklingsprojekt. I inledningen kan det vara nödvändigt att söka igenom ett rikt urval av uppdragsgivare, i ett mellanstadieum kan det vara möjligt (och önskvärt) att begränsa kontaktarbetet. Senare kan det vara nödvändigt att återgå till en vidare krets för att pröva tanke-

En ny utvecklingsväg kan ta form och slipas av genom vittförgrenade och intensiva kontakter i ett centralt "diskutek" (1). Där etableras också kontakterna med den utvalda skara som vidareutvecklar tankegångarna i mer avskilt belägna utvecklingsprocesser (2). Kanske en vidareförädling i särskilda "hjärnbruk" med goda interna och externa kontaktmöjligheter ritas sig nedåt i skildrad "tankeprodukt" som sedan i utputsat skick går igenom produktion och distribution i större skala (4). Bildtelefoner och dataterminaler kan vara till god hjälp i sådana sammanhang (5).

produktens bärkraft. Totalt sett behövs vi således både 'utåtvänd' och 'inåtvänd' aktivitet, men skilda företag och regioner kan ha sin tyngdpunkt lagd på den ena eller den andra typen av processer. De kan genom resor eller andras förmedling klara sitt kompletteringsbehov på lämpliga punkter i tid och rum.

De uppfindingar som Lindström mätt bör enligt min mening ses som enstaka länkar i sådana långa och komplicerade utvecklingskedjor, där varje länk fyller skilda funktioner. Varför skulle 100 uppfinnare på Chalmers uppfinna 100 gånger *mer* än en uppfinnare i Byske? Däremot kan de tänkas uppfinna *olika* saker, vars relativa betydelse för samhällsutvecklingen vi kan värdera olika.

De resultat som framkommit ur studier vid EFI tyder på att det kan vara möjligt att skilja mellan regioner och företag med skilda förutsättningar för 'inåtvänd'

resp 'utåtvänd' verksamhet¹⁾. Det är viktigt att påpeka att sådana olikheter inte är knutna till de sysselsattas utbildning och lönenivå, utan skär tvärs igenom traditionella gränsdragningar. Lindströms studie är en viktig tankeställare vid uppläggning och tolkning av kon-taktundersökningar. Att begränsa sig till att enbart mäta kontaktfloedens *volymer* är dock enligt min mening lika meningslös som att företa trafikräkningar, där man inte tagit hänsyn till att mopeder och flyttbussar har skilda utrymmesanspråk och funktioner. Vi kan inte längre nöja oss med 'närräkningar' utan måste söka fånga informationens *kvalitet*, dvs dess funktion och inplacering i utvecklings- och beslutsprocesserna.

¹⁾ Back, R., Dalborg, H., Otterbeck, L.: Lokalisering och ekonomisk strukturutveckling. Skilim 1970. Thorngren, B.: Hur påverkar kontaktsystem den regionala utvecklingen? I SOU 1970:15.